

Diskusjonsunderlag Eierstyring

Folloregionen IPR
27 januar 2023




- Gjennom interkommunalt samarbeid forvaltes flere hundre millioner av skattebetalernes penger
- Dette gjelder både AS, IKS, IPR, (KF) og Vertskommunesamarbeid
- Interkommunalt samarbeid og felles eierskap er regulert i ulike lover og forskrifter (Kommuneloven, IKS loven, aksjeloven mv)
- Noen er juridisk å betrakte som en del av kommunen, mens andre er selvstendig juridiske enheter
- De har ulike styringsbestemmelser, -organer, fullmakter, ansvar osv
- I Follo er det svært ulike eierkonstellasjoner i de ulike selskaper og samarbeid.

Hva er eierstyring?

- Norsk Utvalg for Eierstyring og Selskapsledelse (NUES) sier eierstyring og selskapsledelse = «corporate governance»
- «Corporate governance» = «et sett med prinsipper for hvordan selskaper bør ledes, organiseres og administreres, og hvilke interesser organiseringen skal tilgodese» (Wikipedia)
- I denne sammenheng:

Eierstyring = sørge for at eiernes (kommunens) interesser forvaltes i tråd med formålene satt for selskapene

Lånt fra:

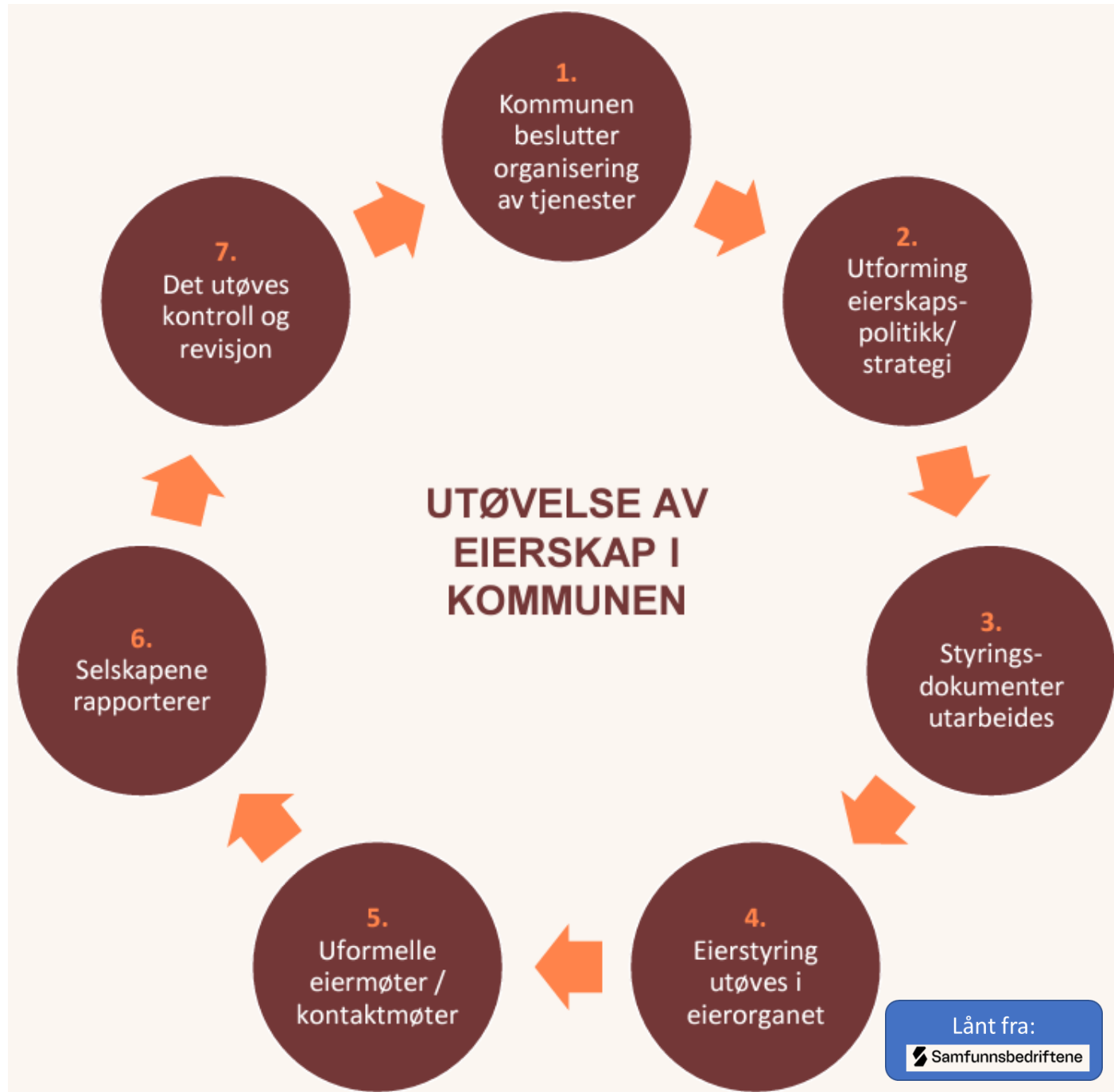
 Samfunnsbedriftene

Utøvelse av eierskap i syv faser

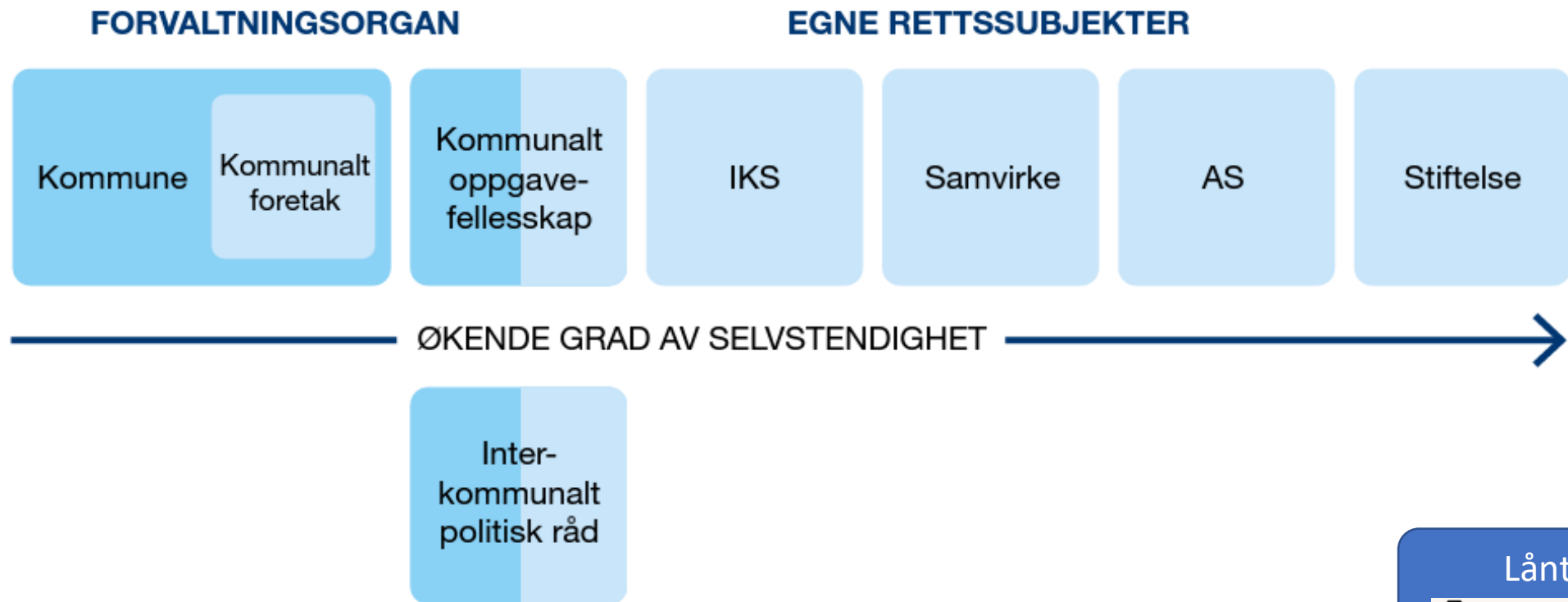
- KS og Samfunnsbedriftene beskriver 7 faser for utøvelse av eierskap
 - Vi må stille oss spørsmålet om det er potensial for forbedring innen noen av disse områdene hos oss i dag?
 - Er det de riktige aktørene som er involvert?
 - Har aktørene den ønskede kompetansen?
 - Er styrende dokumenter av tilstrekkelig kvalitet?
 - Har vi et omforent årshjul som regulerer de viktigste saker?
 - Får vi «valuta for pengene»?
- Eierstyring gjelder primært for selskaper som ikke er en del av kommunen som juridisk person – men de fleste prinsippene bør del gjelde også for vertskommunesamarbeid etc

Er kommunene gode nok i alle de syv fasene?

Er det noen områder det er særlig forbedringspotensial?



Ulike organisasjonsformer gir ulik grad av selvstendighet



Kan vi med hånden på hjertet si at vi har god nok kvalitet i styringen av de ulike selskaper og samarbeid?

Stikkord:

- Organisasjonsform?
- Eierstrategi?
- Eiermeldinger?
- Eiermøter?
- Årshjul?
- Styrende dokumenter?
- Selskapsavtaler?
- Krav til selskapene?

#2 Politisk styring

- Det er ulike eierorganer i de ulike organisasjonsformene
 - Eierorganet i KF er kommunestyret
 - Eierorganet i AS er generalforsamlingen
 - Eierorganet i IKS er representantskapet i selskapet
 - Representantskap er øverste organ i IPR og oppgavefelleskap
 - Vertskommunesamarbeid= Overlate oppgaver til andre kommuner basert på samarbeidsavtale vedtatt av kommunestyret

Det er uansett kommunestyrene som er eier og de som møter i eierorganet møter med mandat fra eier. Har vi gode nok strukturer og prosesser for å sikre at kommunestyrets interesser som eier ivaretas?

#3 Administrasjonens rolle

- Kommunedirektøren har ingen formell rolle i eierstyringen
- Skal tilrettelegge for utøvelse av godt eierskap
- Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet
- Har utsettende veto i KF
- Vertskommunesamarbeid= Overlate administrasjonens oppgaver til andre kommuner basert på samarbeidsavtale vedtatt av kommunestyret

Er administrasjonens rolle begrenset til det loven åpner for? Bør administrasjonen ha en rolle knyttet til informasjonsinnhenting, dialog og støtte knyttet til de interkommunale virksomhetene?

#4 Valgkomité

- Valgkomiteen velges av representantskapet som også vedtar instruks
 - Antall medlemmer, valgperiode etc fremgår av selskapsavtalen
- Valgkomité er ikke lovfestes, men anbefales vedtektsfestes eller nedfelles i selskapsavtalen
 - Valgkomitéen skal på oppdrag fra selskapets eierorgan finne og foreslå kandidater til styret i selskapet
 - Det bør være forsvarlige og gjennomtenkte prosesser rundt valg av kandidater i styrene med fokus på kompetanse og personlige egenskaper
 - Ansvar, rolleforståelse og habilitet er viktige tema
 - En valgkomité kan arbeide langsiktig og bruke god tid på å kartlegge og finne egnede styrekandidater med den rette kompetansen og bidra til at helheten ivaretas ved den endelige sammensetningen av styret.

Valgkomiteenes rolle er viktig. Har vi tilstrekkelig fokus og riktig sammensetning av våre valgkomiteer? Hva trenger valgkomiteene av støtte?

#5 Klagenemd

- Klagenemd skal opprettes for å behandle klager på enkeltvedtak etter forvaltningsloven, der vedtakskompetansen er delegert til et selskap

Er det samsvar mellom delegert myndighet fra kommunene og oppgaver tillagt selskapene? Har vi en omforent forståelse for hvilke selskaper som skal ha klagenemnd?

- Follo Brannvesen og Krise og Incestsenteret er delegert fullmakter fra NFK til å fatte enkeltvedtak, Hva med de andre kommunene? I selskapsavtalen med Follo REN står det at de fatter enkeltvedtak, men de er ikke delegert fullmakt...

#6 Eierstyringssekretariat

- Det er mange kommuner som har etablert egne eierstyringssekretariater
- Ulike eierstrukturer i Follo gjør det nødvendig å vurdere hvilke oppgaver et sekretariat kan gjøre felles og hva som eierkommunene må gjøre
 - Naturlige oppgaver kan være; felles maler, årshjul, støtte kommunedirektørene i å sikre forsvarlig utredning osv

Trenger vi et eierstyringssekretariat i Folloregionen for å sikre tilrettelegging og samordning av de interkommunale samarbeidene og selskapene?

Hvordan skal et slikt sekretariat eventuelt organiseres?

Har ordførerne de nødvendige forutsetninger for (og tid til) å drive god eierstyring i eierorganet?

Eierorganer

- AS=Generalforsamlingen
- KF=Kommunestyret
- IKS=Representantskapet

Styringsdokumenter

- Eierstrategi, eierskapsmelding
- Vedtekter for KF og AS
- Selskapsavtale for IKS
- Aksjonæravtale, eieravtale, samarbeidsavtale
- Selskapsstrategi

Møter og arenaer

- Representantskap og generalforsamlinger
- Eiermøter/-dialog

Tidsfrister og årshjul

- Budsjettering
- Rapportering
- Krav og forventninger
- Koordinering av møter